

10.3.2014

62

LAUSUNTO SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

Khall § 39/10.3.2014

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjako ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen.

Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäättään järjestelmä-uudistuksen tarpeesta.

Selvitysmies on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet
Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

ok 18.3.14
VM

10.3.2014

63

Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. Uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- o ehdotettaviin kriteereihin
- o ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- o muiden kriteerien painoihin
- o määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- o verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- o siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Uudessa järjestelmässä laskennalliset erät perustuvat ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristo ja koulutustausta –kriteereihin. Valtionosuuksien lisäosien kriteerit ovat syrjäisyys, saamelaiden kotiseutalueet ja työpaikkaomavaraisuus.

Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasausraja putoaa 100 %:sta 80 %:iin.

Saaristo-osakuntien valtionosuudet lakkaavat kokonaan.

Valtionosuusuudistus toteutettaisiin viiden vuoden siirtymäajan puitteissa.

Selvitysmiehen esityksen perusteella tehtyjen koelaskelmien perusteella Hirvensalmen kunnan valtionosuudet laskisivat 371.000 euroa (156 €/ asukas). Menetys merkitsisi 1,4 laskennallisen prosenttiyksikön korotusta kunnan tuloveroprosenttiin.

Etelä-Savon kaikkien kuntien laskennallisen menetyksen vaikutus tuloveroprosenttiin on -0,2 eli maakunnan kunnat olisivat kokonaisuudessaan vähän voittamassa.

Liite 3

Liitteenä 3 on Valtiovarainministeriön lausuntopyynnön liitteenä toimittama valtionosuusjärjestelmän kokonaisrakenne ja kriteerien kustannusosuudet.

Kj

Kunnanhallitus esittää lausuntonaan selvitysmiehen esitykseen seuraavaa:

10.3.2014

64

1. Peruslinjauksiltaan uudistus on oikeansuuntainen, mutta painotukseltaan väärä. Uudistuksen tulisi käsittää myös ammattikoulujen ja lukioiden valtionosuuksien uudistaminen.
2. Väestön palveluiden turvaamiseksi esitettyä sairastavuuden osuutta tulee painottaa merkittävästi enemmän. Sairastavuustekijän vaikutus tulee nostaa THL:n esityksen mukaiseksi tai ainakin lähelle sen tasoa. Ikärakenne-tekijän yli 65-vuotiaiden painoa tulee kasvattaa ja sen aiheuttamat laskennalliset kustannukset voidaan vähentää ikärakennetekijän nuorempiin (6-15v) kohdistuvasta ikäryhmän kustannuksista. Ikääntyminen aiheuttaa kustannuksia ja kustannuspaineet kasvavat korkeimmista ikäryhmissä mm. palvelurakenteen muutosten myötä.
3. Verotuloihin perustuvan tasauksen tasausrajan alenemaa 80 prosenttiin tulee nostaa 90 %:iin. Selvitysmiehen esitys lisää liikaa veronkorotuspaineita alhaisten verotulojen kunnissa. Kiinteistöveroja ei tule lisätä kuntien laskennallisiin verotuloihin.
4. Saaristo-osakuntien valtionosuuden saaristolisät tulee palauttaa valtionosuusjärjestelmään.
5. Vesistöjen rikkoma aluerakenne tulee huomioida syrjäisyyskriteerin määrittelyssä samoin kuin asukastiheyskriteerissä on otettava huomioon vesistöalat ja haja-asutusalueen väestön osuus kunnan kokonaisväestöstä.
6. Vieraskielisyys aiheuttaa kunnille kustannuksia. Vieraskielisyys-tekijällä on ehdotuksessa kuitenkin liian suuri painoarvo.
7. Valtionosuusmuutosten seurauksena syntyvien suurten muutosten vaikutukset tulee ajoittaa vähintään viiden (5) vuoden mittaiselle siirtymäajalle. Samaan aikaan toteutettavat valtionosuuksien leikkaukset ajavat kunnat ahtaalle palvelujen rahoittamisessa.

Päätös Hyväksyttiin.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet
Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

10.3.2014

56

Aika: 10.3.2014 klo 16.00-18.25
Paikka: Kunnanhallituksen kokoushuone

Läsnä olleet jäsenet: Esko Kekkonen pj., esteellinen § 37
Pepe Hölttä esteellinen § 37
Jukka Manninen esteellinen § 37
Maritta Mynttinen
Risto Pesonen vpj § 37, poistui kokouksesta klo 17.12-
17.14 (§46) ja 17.33-17.37 (§§47-49)
Seija Väisänen kunnanvaltuuston pj.

Muut läsnäolijat: Timo Gynther varajäsen § 37
Seppo Kovanen varajäsen § 37
Pirjo Kiesilä varajäsen § 37)
Susanna Leppänen varajäsen
Pirkko Luntta kunnanvaltuuston II vpj.
Laura Torniainen varajäsen
Seppo Ruhanen kunnanjohtaja, esittelijä
Heli Rummukainen pöytäkirjanpitäjä

Poissa Sigita Herrala
Ari Kämppi kunnanvaltuuston I vpj

34 § Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

35 § Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Susanna Leppänen ja Risto Pesonen, sekä § 37 osalta Maritta Mynttinen.

Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus

Esko Kekkonen
puheenjohtaja
§ 34-36, 38-51

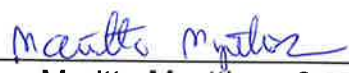

Risto Pesonen
puheenjohtaja § 37

Heli Rummukainen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastajat, tarkastusaika _____.3.2013

Susanna Leppänen

Risto Pesonen
§ 34-36, §38-51

Maritta Mynttinen § 37

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä 18.3.2014

Heli Rummukainen

Pöytäkirjan nähtävänäpito

Kokouksen tarkistettu pöytäkirja, johon liitetty oikaisuvaatimusohjeet pidetään nähtävänä 18.3.2014

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet
Lautakunta

Hallitus

Valtuusto